

Sömös, susmus, írd vissza

0. Bevezető

Dolgozatomban egy kérdőíves felmérés eredményeiről számolok be. A felmérést 2003 januárjában végeztem egy budapesti szakközépiskola 15 éves tanulói körében, az ELTE TTK, BTK valamint a BME hallgatói, továbbá egy magyarországi mobilszolgáltató és mobiltelefon-gyártó vállalat dolgozói és egyéb munkahelyek alkalmazottai körében.

1. Sms

Az sms maximum 160 karakterből álló, elsősorban mobiltelefonról másik mobilkészülékre küldhető rövid szöveges üzenet, amely tartalmazhat grafikai jeleket, ábrákat, képeket is. A rövid szöveges üzenet elnevezése az angol *short message service* 'rövid szöveges üzenet(küldő szolgáltatás)' kifejezésre vezethető vissza.

Az sms-átvitel lényege az, hogy a viszonylag kis méretű szöveges üzenetek nem a beszédcsatornát, hanem a jelzőcsatornát használják. Ennek következtében az sms akkor is megérkezik a címzett készülékére, ha azon éppen beszélgetés folyik. Ennek a megoldásnak az érdekében azonban a felhasználók arra kényszerülnek, hogy maximum 140 bájtos, vagyis 160 karakteres üzenetet küldjenek (Fischhoff 2003: 54).

2. Technológia, használat

Az sms technológiája csupán egy évtizedes múltra tekint vissza. Létrejött a véletlennek köszönhető: a mobilkészülék által közvetített adatcsomagban fenntartott „rés” tette lehetővé a szöveges üzenetek küldését. Az első sms-t Neil Papworth küldte 1992 decemberében a következő tartalommal: *Merry Christmas*.

A 90-es évek elején a mobilkommunikációban érintett vállalatok még nem látták pontosan, milyen üzleti lehetőségek rejlenek a rövid szöveges üzenetekben. A 90-es évek második felében a prepaidcsomagok megjelenése tette lehetővé, hogy a fiatalok is könnyebben hozzájussanak a mobiltelefonokhoz. Tulajdonképpen ők ismerték fel, hogy az sms-ek küldésével megspórolható a telefonhívások költségének egy nagyobb hányada. Az sms népszerűségét növelte, hogy a mobilszolgáltatók kezdetben egyáltalán nem vagy csak részben tudták kiszámlázni az sms-eket. Ráadásul külföldre is olcsóbb volt sms-t küldeni, mint telefonálni. A kezdeti technológiai problémákat a szolgáltatók azonban gyorsan kiküszöbölték, s ma már az sms-ekből származik a legnagyobb bevételük. Az sms-küldés 1999-től mondható általánosnak, kedveltsége azóta is csak fokozódik. 2002-ben például Nyugat-Európában összesen 186 milliárd sms-t küldtek készülékeikről a mobiltelefon-használók. Manapság a mobiltelefon-használók legalább 85%-a ír sms-t. Az sms közkedveltsége miatt a fejlesztők újabb és újabb ötletekkel rukkolnak elő. Napjainkban lehet már a szöveg mellé képet vagy dallamot csatolni, sőt léteznek multimédiás megoldások is (Fischhoff 2003: 55).

Megjelenési formája mellett az sms felhasználási köre is egyre bővül. A rövid szöveges üzenet alapvetően a magánjellegű érintkezés eszköze, újabban azonban a szolgáltatók többsége például sms-ben értesíti ügyfeleit számlaegyenlegéről, egyre több reklámot tartalmazó sms-t kapnak a mobiltelefon-használók, de előfizethetnek olyan sms-ekre is, amelyeket a szolgáltató adott tartalommal (pl. hírek, időjárás, lotószámok, horoszkóp), adott időközönként küld. Az előfizetők sms-ben különböző tévé- és rádióműsorok adásaihoz kapcsolódó játékokban vehetnek részt, kérhetnek dalokat a rádiók kívánságműsoraiban, hozzászólhatnak az egyes műsorokhoz stb. Németországban például már a belvárosi parkolóhelyek számáról is kérhetnek tájékoztatást az autósok, sőt ugyancsak a németeknél volt már példa sms-istentiszteletre is. Az sms-ek új felhasználási lehetőségét bizonyítják a választási sms-ek (Balázs 2004), illetve az sms-falak is (Balázs 2003).

Az sms-kommunikáció lehetőségei is bővülnek. A mobilosok egyre gyakrabban folytatnak hosszabb beszélgetéseket sms-en keresztül: ilyenkor rövid időn belül többször váltanak üzenetet a beszélgetőpartnerek. Kis túlzással azt is állíthatjuk, hogy ez esetben tulajdonképpen személyi számítógép nélküli chatről van szó. Az újabb telefonok menüjében sms-chat funkció is található, amelynek köszönhetően elkerülhető a telefonszám újbóli beírása, amennyiben ugyanannak a személynek írunk. Az sms-dialógusok általában erősen kontextusfüggőek, tele vannak hiányos szerkesztésű mondatokkal és rövidítésekkel. Beszéltnyelvi karakterük ellenére azonban nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a kommunikáció nem szóban, hanem írásban zajlik (Dürscheid 2002: 6, vö.: Bódi 2004: 36, Érsok 2003: 100).

Az új mobiltelefonok lehetővé teszik a hosszú és a csoportos üzenetek küldését is. A hosszú üzenet gyakorlatilag üzenetek láncolata. Előnye, hogy 160 karakternél hosszabb szöveg is elküldhető egy gombnyomással, ám a címzett több sorszámozott sms-ként kapja meg az üzenetet, ráadásul a szolgáltató is 160 karakterenként számláz. A csoportos üzenet azzal könnyíti meg a mobilhasználó dolgát, hogy ugyanazt az üzenetet egyszerre több készülékre is továbbíthatja.

A szövegbevitel megkönnyítése érdekében az Ericsson kifejlesztette a chat-boardot, a Nokia pedig a prediktív szövegbevitel lehetőségét. Igaz, hogy ez utóbbi funkciókkal a mobiltelefonok kis hányada rendelkezik, továbbá a prediktív szövegbevitel hátránya a viszonylag kis kapacitású szótár. Elképzelhető, hogy az sms vázolt jellemzőit a fenti technológiák széles körben való használata megváltoztatja majd.

2002 szeptemberétől a Matáv új szolgáltatásaként igénybe vehető a vezetékes telefonról küldött, illetve az azon fogadott sms. Az új technológia előnye, hogy nemcsak telefonkészülékre, hanem faxra is küldhető az üzenet, tehát azok is megkaphatják, akiknek nincs az sms fogadására alkalmas telefonkészülékük. Sőt az elektronikuslevél-felolvasó mintájára létezik már hangos sms is (Polonyi 2003: 57).

Az sms-szolgáltatásról szólva meg kell említenünk, hogy a világhálóról is lehet sms-t küldeni. Az ingyenes szolgáltatások iránt természetesen nagy az érdeklődés. Az internetes oldalakról a regisztráció után azonban naponta csak korlátozott számú üzenet küldhető. Az ingyenesség másik hátránya, hogy az üzenet a megszokott 160 karakter helyett általában 120–140 karakter hosszúságú lehet, mivel a szolgáltató az üzenetek végéhez reklámot csatol, hiszen abból tartja fenn az oldalakat. További fogyatékosága a net-sms-nek, hogy nem tartalmazza a feladó adatait, így ha nem írja alá az illető, csak néhány esetben tudható, ki az üzenet küldője. Ingyenessége mellett az egyszerűbb szövegbevitel miatt is kedvelik a felhasználók a net-sms-t.

3. Az sms általános nyelvi jellemzői

Általánosságban – függetlenül attól, hogy milyen nyelven íródott az üzenet –, az sms (orto)grafikus jellemzői közé sorolhatjuk:

1. az egybeírásokat és rövidítéseket,
2. a teljes kis-, illetve nagybetűs írást,
3. a grafostilisztikai eszközöket (emotikonok, betű- és írásjel-többszörözés), valamint
4. a (tudatos) helyesírási hibákat.

Nyelvi-stilisztikai szempontból meg kell említenünk az sms karakterisztikus elemei között:

1. a minimális, elliptikus mondatok túlsúlyát,
2. a rétegenyelvi (szleng, nyelvjárási) kifejezések, valamint

3. a beszélt nyelvre jellemző elemek (pl. partikulák, indulatszók) gyakori alkalmazását és
4. a játékos, kreatív nyelvhasználatot (Dürscheid 2002: 13–4).

Az sms nyelvezetét tehát a rövid, tömör fogalmazás jellemzi. Feltűnően magas a rövidítések aránya. E rövidítések többnyire nem az érvényben levő normát követik, egyéni, nyelvi kreativitást tükröznek, amelyekhez hasonlókat az ircelők is alkalmaznak (Érsök 2002: 126). Az olykor a táviratinál is tömörebb stílus kialakulásának legalább három oka van: a már említett anyagi okok, a gyorsaságra való törekvés, valamint az írás viszonylagos körülményessége. Az sms írása során ugyanis a legtöbb készüléken egy betű megjelenítéséhez egy billentyűt gyakran többször is meg kell nyomni. A hibák kijavítása pedig csak a betű törlésével és újbóli beírásával lehetséges. A prediktív szövegbevitel csupán részleges segítséget nyújt, mert ha a szótárból hiányzik az adott szó, többnyire előről kell kezdeni a szó bevitelét. Éppen ezért sokan nem szívesen élnek ezzel az új lehetőséggel.

A mobiltelefonok első magyarországi megjelenésekor sok készülék szoftvere nem volt alkalmas a magyar ékezetes betűk írására. Ráadásul kezdetben az angolszász területről származó e-mail és chat használatát segítő számítógépes programok között is általános volt az ékezetes karaktereket nem ismerő programok használata. Sajnos, akik a kezdetek óta használják e programokat, hozzászoktak az ékezetek mellőzéséhez, nehéz váltaniuk sms-ezés során is. Ez a szokásuk általában az ékezetes karakterek írására képes programok megjelenése után is megmaradt, mert kezdetben nem lehetett tudni, hogy a címzett készüléke képes-e ezeket a karaktereket megjeleníteni. Az sem tudható, mivé alakítja át a program az ékezetes jeleket, amennyiben nem képes értelmezni azokat. A másik kímélése lett tehát az ékezetek mellőzésének az oka. A címzettnek nem kis bosszúságot okozhatott például az alábbi interneten keresztül küldött sms:

A szilveszter kΔlΔnben sem az ajΔndΔkokrΔ szΔl! Az a karΔcsony! Egy kis morsza kΔne a galamboknak (Vass GΔbor) VigyΔzz a telcsiszΔmla mΔrtΔk Balint>

A felhasználók gyakorta szándékosan is elkövetnek helyesírási hibákat bizonyos hatás elérése érdekében. A „*hüjesírás*, melynek során minden j helyén ly (és viszont) írandó, természetesen megköveteli a pontos helyesírási ismeretet” (Kis 2002). Valószínűsíthető, hogy gyakran helytakarékosság az oka a norma megsértésének, hiszen az sms-nél például 160 karakterbe kell összesűríteni a közlendőt, és ha az 10 *ly*-nal írandó szót tartalmaz, az *ly*-t *j*-vel helyettesítve 10 betűhely nyerhető.

Az ékezetek hiánya nem csupán a mi nyelvünket érintette/érinti. Hasonló cipőben járnak például a csehek is. A cseh sms-ezők ugyanis „spontán írásmódjukban nem fordítanak nagy gondot az írásjelekre és a helyesírásra, sőt, ez utóbbival el is játszadoznak. Ehhez kedvező feltételeket teremt, hogy az sms-eket szinte mindig mellékjelek nélkül írják” (Čmejrková: 2003).

Az e-mailek és a chatkommunikáció esetén a helyesírási és gépelési hibákkal szemben viszonylag nagy a tolerancia. A telefonhasználók egy része a rövid szö-

veges üzenetek esetében is megengedhetőnek tartja a hibákat. A mobilosok szóválasztását az sms írásakor nemcsak az érthetőségre törekvés befolyásolja, hanem a technikai megoldáshoz való alkalmazhatóság: például könnyű-e beírni, rövid-e a szó stb.

A nyelvhasználók egy csoportja szívesen alkalmaz sajátos és angol eredetű rövidítéseket. Természetesen itt is a hely- és pénzmegtakarítás a magyarázat. A kreatív megoldások száma végtelen. Például:

+próbálok szabaddá tenni magam a 7végén! Menjünk akkor hétfőn! Kösz

+kérdeztem mikor hozzom L,de még 0 tudták +mondani

Döring az sms-beli rövidítéseknek három funkcióját különíti el. A rövidítések használatával betűhelyeket spórolunk, tehát ugyanannyi idő alatt és ugyanazért az összegért „nagyobb” tartalmat fejezhetünk ki. Ezt tekinti Döring **ökonomikus funkció**nak. A speciális, nem normatív rövidítések használata általában adott csoporthoz való tartozást fejez(het) ki. Tehát a rövidítések valamiféle **identitásfunkció**val is bírnak. Továbbá a rövidítések típusa, illetve mennyisége (hiánya) a közlés értelmezési keretének kijelöléséhez járul hozzá, támpontként szolgálhat a megértéshez. Minél kevesebb konvencionálisabb, normatívabb rövidítés fordul elő egy üzenetben, annál komolyabb, távolságtartóbb a stílus, míg a sok egyedi rövidítés bizalmasabb viszonyra, közvetlenebb hangnemre utalhat. Ezt tekinthetjük a rövidítések **interpretációs funkciójának** (Döring 2002).

Az sms-beli rövidítéseknek két nagyobb típusát különböztethetjük meg: az egyik (a) szintaktikai redukció, a másik pedig (b) lexikai redukció során jön létre. Például:

(a) *folyoiratot nem lehet*

Smsben

Csiptetőlámpa

(b) *Ha érdekel még=>DÜRRENMATT-irod.5:ma 14.00–137/b!Mar most keresd+ Szabo Karolyt, fsz.végén&iratk.fel!pußed*

Az angol rövidítések, esetleg szavak használata a fiatalok körében a nyelvi divat részének tekinthető. Ám úgy gondolom, az angol szavak, szerkezetek, rövidítések használata is csak szűkebb baráti körökben divatos, a teljes nyelvterületre nem jellemző, fenyegetőnek nem érzem, bár az alábbi üzenetek tartogatnak némi meglepetést.

ÉS HA TUDUNK TALIZNI, AKKOR TE MIT SZERETNÉL CSINÁLNI? NEKEM WOLNA 1–2 5LETEM, DE MIVEL AZT MONDTAD, HOGY CHAK BARÁTOK LEGYÜNK, ÍGY AZOK NEM JÓK... PUSZI

Neked is kicsi sziwem.pusz

Yes good! I fine thanks. Tomorrow I go to school! just I don't go tesi. Yuo look V.V. And friends between! Good night! Bye!

Tesi is physical education or PE. lemerültem töltöttem just 2sec és it write aku feltöltve! Volt ijened? I learnt to Eng. Just I ate.Thanks the answer! Same to you

Az sms használatának előnyei a következők: csúcsidőben olcsóbb, mint egy egyperces beszélgetés; ha a címzett készüléke nem elérhető, nem szükséges többszöri újrachívással próbálkozni, sms-ben is értesíthetjük; olyan helyzetekben is alkalmazható, ahol nem szólalhatunk meg. További tulajdonságai közé tartozik, hogy képeket és hangokat is küldhetünk sms-ben. Kap(hat)unk értesítést az üzenet kézbesítéséről. Az üzenet korlátozottan maradandó, bármelyik fél tárolhatja készülékében. Egyes felhasználók előnyként említik azt, hogy az sms közvetett kommunikációt tesz lehetővé, így például lehetőség van a mondanivaló átgondolására, illetve bizonyos dolgokat könnyebb sms-ben közölni (vö. Dürscheid 2002: 5).

4. A kérdőív

A kérdőív három főbb részből áll. Az első részben az adatközlőnek életkorára, nemére, foglalkozására, lakhelyére, iskolai végzettségére vonatkozó kérdésekre kell válaszolnia. A második nagyobb egység az sms-ezési szokásokra vonatkozó kérdésekből áll, a harmadik rész pedig a nyelvhasználati szokásokkal, jellegzetességekkel kapcsolatos kérdéseket tartalmazza.

A kérdőív összeállításánál a Schlobinski–Fortmann–Groß–Hogg–Horstmann–Theel által összeállított kérdőívet vettem alapul. Munkám során azonban kiderült, hogy a kérdőív kiegészítésre, módosításra szorul. A II/1-nél a lehetséges válaszok közül hiányzik a *soha*; a II/17-nél a *változó*. A II/18 esetén nem egyértelmű, hogy a vezetékes vagy a mobiltelefonról, esetleg mindkettőről van szó. A III/2 és a III/4 kérdések kapcsán célszerű lett volna lábjegyzetben a smiley jelentését megadni.

5. Az adatközlők

Az adatközlők kiválasztása során igyekeztem olyan csoportokhoz tartozó személyeket megkeresni, akik nagy valószínűséggel használnak mobiltelefont, és rendszeresen írnak rövid szöveges üzeneteket.

Előzetes feltételezésem szerint a fiatalok, elsősorban a tizen- és huszonévesek írnak leggyakrabban üzeneteket, és sms-nyelvhasználatukat a fent említett sajátosságok jellemzik. Ezért az adatközlők nagyobb része középiskolásokból és egyetemistákból áll. Feltehetőleg gyakran sms-eznek azok is, akik mobiltelefonjukat hétköznapijaink során munkaeszközként is használják. Éppen ezért vontam be a meg-

kérdezettek körébe mobilcégek alkalmazottait. Kontrollcsoportként egyéb munkakörben dolgozókat kérdeztem meg. Sajnos ez utóbbi két csoporttal nem sikerült szervezett keretek között kitölteni a kérdőíveket, s bizonyos helyekről nem vagy csak nagyon kevés kérdőív érkezett vissza. Éppen ezért az adatokat az összehasonlíthatóság érdekében százalékokban adom meg.

Összesen 80 kitöltött kérdőívet kaptam vissza. Az adatközlők közül 33 fő középiskolás, 25 fő egyetemi hallgató, 9 fő mobilkommunikációs cég alkalmazottja, 13 fő egyéb alkalmazott. A válaszadók 69%-a férfi, 31%-a nő. 15%-uk felsőfokú, 44%-uk középfokú, 41%-uk általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az adatközlők 61%-a él a fővárosban, további 26%-uk Pest megyei városban vagy településen, 13%-uk vidéki városokban. A válaszadók 15%-a él községben. Négy fő kivételével valamennyi adatközlő tanulmányai vagy munkája révén Budapesthez kötődik, így a területi jellegzetességek megfigyelésétől eltekintettem. Arra esetleg egy szélesebb körű vizsgálatban kellene kitérni.

A kérdőívet kitöltők közül négyen (5%) nem rendelkeznek mobiltelefonnal. Az ő kérdőíveiket azonban nem kezeltem külön, mert egyrészt némelyikük a hálózati sms-szolgáltatásokat igénybe veszi, másrészt vannak olyan mobiltelefonnal rendelkezők, akik nem használják sms küldésére készüléküket. A többiek átlagosan 2–3 éve rendelkeznek mobilkészülékkel. A válaszok azt mutatják, hogy az életkortól és a foglalkozástól is függ, hogy mióta használnak az adatközlők mobiltelefont. A tanulók átlagosan 1,43 éve, a hallgatók 2,33 éve, az alkalmazottak 2,5 éve, a mobilcégek alkalmazottai átlagosan 3 éve rendelkeznek mobilkészülékkel. Ezek alapján megállapíthatnánk, hogy minél idősebb valaki, annál nagyobb a valószínűsége, hogy mobiltelefonnal rendelkezik. Ez azonban téves következtetés lenne, hiszen jelen vizsgálatból kimaradtak például a nyugdíjasok.

6. Üzenetküldési szokások

A megkérdezettek 58%-a szívesen ír sms-t. Az előnyök között valamennyi csoport hasonló jellemzőket jelölt meg. Elsősorban a kedvező anyagi és a hatékony kommunikációt segítő tulajdonságai kedveltek az üzenetküldésnek: olcsó, gyors, tömör, lényegretörő, maradandó, egyértelmű, személytelen, valamint biztos, hogy érkezik rá válasz; van idő a gondolat megfogalmazására és bizonyos szituációkban nehezebb a szóbeli közlés. Ha a címzett nem elérhető, akkor is megkapja az sms-t, tehát időtől és helytől független, csak személyhez (készülékhez) kötött a mobilos üzenetküldés. Kifejezetten kedvelik az sms-t azok, akik nem szeretnek telefonálni.

Nem utolsó szempontként az sms lehetőséget nyújt a humorizálásra, poénos rövidítéseket lehet alkalmazni benne, sajátos hangulata van, továbbá üzenetet kapni jó, örülnek neki a címzettek. Tehát a rövid szöveges üzenet nem csupán hasznos, kellemes is lehet.

A válaszadók 42%-a nem szívesen ír sms-t, de többségük mégis gyakran megteszi, mert valamilyen okból rákényszerül (anyagiak, munkakör stb.). Érde-

kes módon az előnyöknél említett jellemzőket az sms-ezni nem szeretők hátrányként említették, vagy épp ellenkező tulajdonságokat említettek, mint a másik csoport. Ezek szerint nézőpont (szolgáltató) kérdése, hogy valóban olcsó-e az sms. Nem segíti elő a hatékony kommunikációt, mert időigényes, nehézkes a szövegbevitel, gyakran kevés a közlendő megfogalmazásához a 160 karakter, nem biztos, hogy célba ér, a címzett reakciója nem látható, nincs azonnali visszajelzés, személytelen és gyakran félreérthető. Az alkalmazottak között voltak olyanok, akik úgy nyilatkoztak, hogy azért nem írnak sms-t, mert nem tudják, hogyan kell.

A korábbiak alapján talán nem meglepő, hogy az életkorral fordítottan arányos az sms-ezést kedvelők aránya. Míg a tanulók 72%-a, a hallgatóknak pedig 64%-a ír szívesen rövid szöveges üzeneteket, addig az alkalmazottak közül összesen csupán 27%.

A megkérdezettek naponta átlagosan 4,5 üzenetet írnak, és négyet kapnak. A legtöbbet, átlagosan naponta nyolcat a mobilcégek alkalmazottai küldenek és kapnak, legkisebb az sms-forgalma az alkalmazottak csoportjának: naponta kettő.

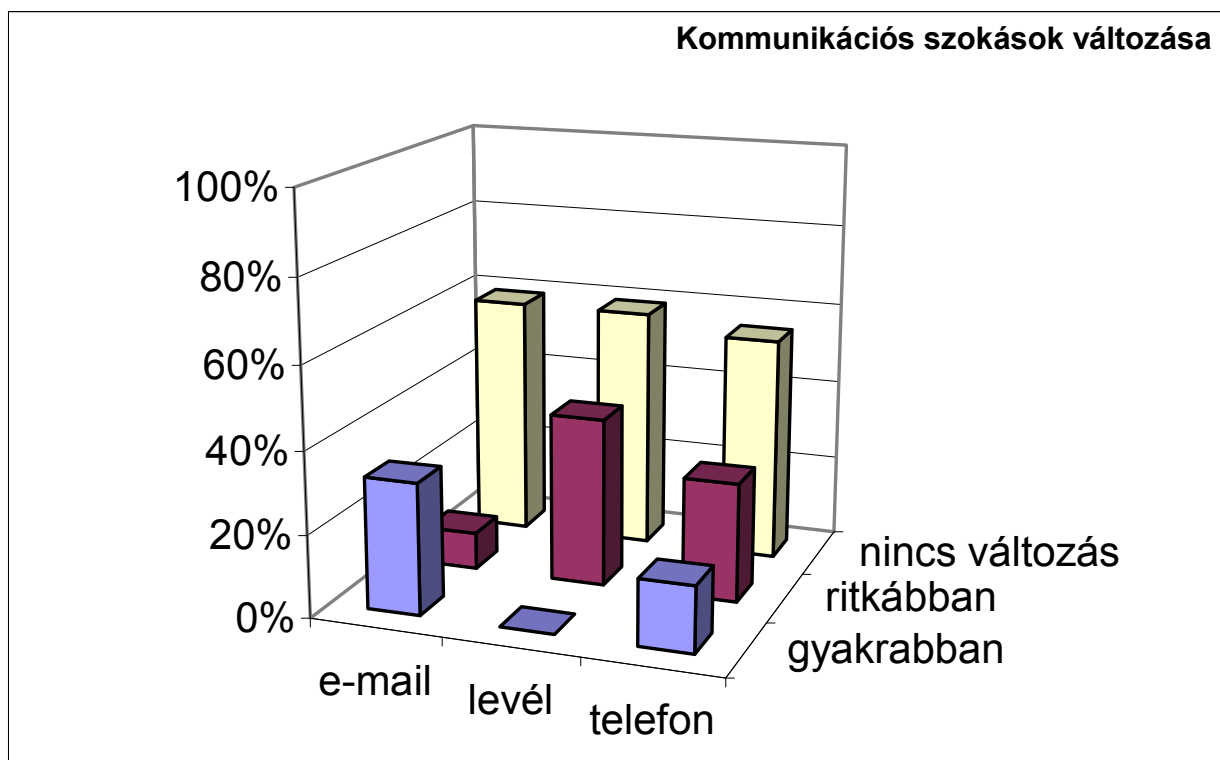
A tanulók és a hallgatók többnyire hasonló életkorúakkal állnak sms-kapcsolatban, az alkalmazottak hasonló és eltérő korúakkal egyaránt. Az életkortól független az, hogy ki milyen érdeklődési körű, illetve foglalkozású partnereknek ír.

Figyelemre méltó, hogy a fiatalok majdnem fele (47%) nagyon fontos híreket is hajlandó sms-ben közölni. Az idősebb korosztálynál ez csupán 9%. Természetesen itt szem előtt kell tartanunk, hogy egyénenként változó, hogy egy-egy hír a nagyon fontos kategóriába tartozik-e.

Az adatközlők 40%-a szokott hosszabb sms-beszélgetéseket folytatni. Az sms-chat is elsősorban a fiatalok körében kedvelt kommunikációs forma, hiszen az sms-ben csevegők 88%-a egyetemista vagy középiskolás.

Figyelemre méltó, hogy míg az adatközlők nagyobb része nem várja el, hogy üzenetére választ kapjon, addig a középiskolások 56%-a elvárja, hogy érkezzen válasz. (A hallgatóknál ez az arány 29%, az alkalmazottaknál 11%.)

A mobiltelefonok használata a kommunikációs szokásokban változást okoz. Az alábbi ábráról leolvasható, hogy a mobiltelefonok elterjedése óta elsősorban – érthető okokból – az írott levél szorult háttérbe, az adatközlők 41%-a él az utóbbi időben ritkábban ezzel a kommunikációs lehetőséggel. Feltehető, hogy a többiek is egyre ritkábban fognak tollat („billentyűzet”) ragadni a közeljövőben. Az sem meglepő, hogy az e-mail helyett sokan az sms-t választják, hiszen majdhogynem közvetlenül a címzettel érik el vele: az sms kevésbé kötődik térhez és időhöz. Azokat is könnyű azonban megérteni, akik gyakrabban írnak e-mailt – például az egyszerűbb szövegbevitelre hivatkozva. Persze felmerül a kérdés, hogy ezeket az e-maileket telefonjukról küldik, illetve azon fogadják-e a válaszadók. Érdekes, hogy amíg a német sms-ezők 75–80%-ának kommunikációs szokásaiban nem következett be semmiféle változás a mobilkorszak kezdete óta, addig ez a szám nálunk nem éri el a 60%-ot. Vajon ez abból adódik, hogy a magyarok fogékonyabbak az újabb technológiák iránt? Esetleg jobban megtanultuk, hogyan használjuk kommunikációs eszközeinket a hatékony időgazdálkodás érdekében?

A mobiltelefonnal nem rendelkező ismerősök elérése érdekében a válaszadók többsége a vezetékes telefonhoz nyúl. A harmadik legkedveltebb kommunikációs eszköz az e-mail.

A válaszadók több mint fele (58%-a) a hálózatról is küld sms-t.

7. Nyelvhasználati sajátosságok

Az alkalmazottak és a hallgatók 72%-a fontosnak tartja a helyesírási szabályok betartását az sms-ekben, a tanulóknak azonban csak a 60%-a. Az igennel válaszolók 70%-a minden esetben, 5%-uk csak akkor, ha ellentétes neműnek, 9%-uk ha ismeretlennek, 26%-uk, ha idősebbnek szól az üzenet. Hasonló eredményt tapasztalt Bódi Zoltán a magánjellegű e-mailek vizsgálata során. Felmérése szerint a válaszadók 77%-a tartja fontosnak a megfelelő helyesírást. Hasonlóan az sms-ekhez, az e-mailek írásánál is arányosan nő az életkorral a nyelvi normának való megfelelés igénye (Bódi 2004: 212–3).

A válaszadók 78%-át befolyásolja az, hogy kinek írja az üzenetet. Leggyakrabban a megszólítás és az elköszönés változik, ezt követi a szóhasználat, a rövidítések és a jelek használata. Érdekes, hogy csupán 55% az, akinél az sms-re jellemző nyelvhasználati sajátosságok megfigyelhetőek. A válaszok alapján az sms legfőbb jellemzője a rövidítés: 57%-ban alkalmazzák a rendszeresen sms-ezők. 40%-uk szándékosan helyesírási hibát is elkövet. Az talán aggodalomra ad okot, hogy ilyen magas ez a szám, ám az valamelyest megnyugtató, hogy a normától való tudatos eltérésről van szó. Az adatközlők 32%-a mellőzi az ékezetes karaktereket. Úgy vélem, hogy ez az esetleges félreértéseken, értelmezési problémákon túl nem

ad komolyabb aggodalomra okot. A technikai fejlődés előbb-utóbb könnyebbé teszi majd az ékezetes karakterek kijelzőn való megjelenítését, másrészt a beszélt nyelvre a jelenség nincsen hatással, sőt az írott nyelvben is csak az sms, a chat és egyre kisebb mértékben az e-mail esetén fordul elő az ékezetmellőzés. A középiskolásoknál a magánhangzók időtartamának jelölése eddig is helyesírási problémákat okozott, s nem az ékezetes és ékezet nélküli betűk írása volt nehéz. Tehát az sms-ezők papírra vagy szövegszerkesztőben írva nem fogják leghagyni az *á* és *é* betűkről az ékezeteket csupán azért, mert az sms-ben nem használják azokat. Nem szabad megfélekezniük továbbá arról sem, hogy – bár az olvasásra fordított idő egyre csökken – rendszeresen látnak a diákok helyesírási norma szerint írott szövegeket. További sms-jellegzetességként a válaszadók fele használ smileyt. A szleng szavak alkalmazását és a szóköz nélküli egybeírást említették még a megkérdezettek.

Várakozással ellentétben nem a középiskolások, hanem az egyetemisták használják a legtöbb mosolyjelet. A többi csoporthoz tartozók ráadásul néhány kivételtől eltekintve csak az alapjeleket és azoknak intenzitásbeli változatait használják. A vizsgált anyagban az alábbi emotikonok fordultak elő az adatközlők által megadott jelentésben:

:)	irónia, vicc, poén, öröm	:’-(sírás
:D	nagy vicc	:?	húzza a száját
:-)	mosoly	:o	meglepő, csodálkozás
:))))))	rohadt vicces	:*	puszi
;))	kacsintás, kedvesebb ennél: :)	:☒	puszi
:(sajna, kár, bánat	:P	idióta
:-(szomorú	:-b	szemtelenkedés

Arra a kérdésre, hogy befolyásolja-e a köznapi nyelvhasználatot az sms-ek írása, a válaszadók 34%-a válaszolt igennel, 30%-a nemmel, 20%-a nem tudja.

A válaszadók fele már átélte, milyen az, ha nem vagy csak nehezen érthető meg egy sms. A megértési nehézségek szerintük többnyire a következő okokra vezethetők vissza: túl sok rövidítés, helyesírási hibák, ékezethiány, szóközhiány, írásjelhiány, elírás, hanyag fogalmazás.

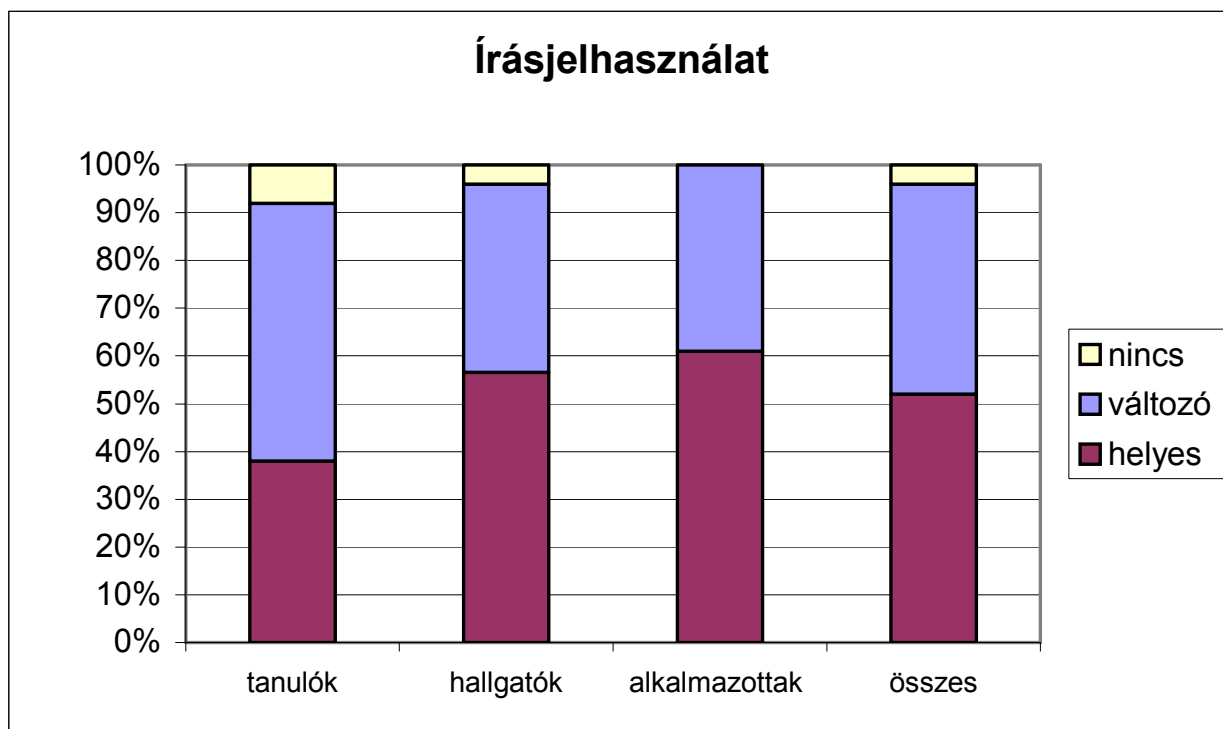
Nyelvjárási jelenségekről a kérdőívet kitöltők közül 7-en számoltak be, csupán ketten írtak azonban példákat. Az egyikük által megadott szavak azonban nagy valószínűséggel rétegnyelvi szavak: *bemcsi* ’melegítő’, *zsír* ’nagyon (jó)’. A *jöszök* ige esetén pedig az északkeleti régióra jellemző igeragozási sajátosságról van szó.

Érdekes módon, akár az e-mail esetében, a mobiltelefon és az sms megnevezésénél is híján vagyunk a neutrális magyar megfelelő(k)nek. A telefonhasználók egyik fele a *mobil* szót vagy annak képzett alakját: *mobci*, *mobcsi* használja, másik fele pedig a *telefon*, illetve az abból származtatott szavak: *telcsi*, *teló*, *tella*, *telike*, *telkó*, *teli*, *tel* segítségével nevezi meg készülékét. Néhányan használják a *rádiótelefon* és a *handy* kifejezéseket is. A fent említetteken túl az alábbi megnevezések ismeretesek a mobiltelefonra: *maroktelefon*, *bunkofon*, *csöröge*, *elektronikus banán*, *vibrátor*, *magánbeszélő*, *telepózna*, *telegrács*, *kisketyere*, *gombosdoboz*, *majomkereső*, *tamagocsi*, *kapásjelző*, *féltégla* ’nagy készülék’. A fentiekből

levonható az a következtetés, hogy a társadalom egyre jobban elfogadja, sőt megkedveli a mobilkészülékeket. Emlékezzünk vissza a 90-es évek közepére, amikor főleg negatív jelentéstartalmú magyar szavakkal nevezték meg a készüléket! Az elnevezések nyelvi kreativitásról és humorról is árulkodnak. A legszellemebb megoldások a tizenévesek válaszaiból származnak.

Az sms magyar megfelelőinél már nem ilyen hosszú a lista. Semleges magyar megfelelőként az *üzenet* szó használatos, bár nem minden szituációban egyértelműen csak az sms-re utalhat. Úgy vélem, ezért gyakoribb az *sms* használata. (A III/10 és a III/11 kérdések megfogalmazásából adódóan a válaszokból nem derül ki, hogy az adatközlők melyik szót milyen gyakorisággal használják.) A kérdőívek alapján az *üzenet*ből levezetett *üzi*, *züzi* valamint az *sms*-ből levezetett: *szögsemes*, *emesem*, *SemMitSe*, *semese*, *smös*, *sömös*, *susmus*, továbbá a *távirat*, *írj vissza* és a *sima melegszendvics* kifejezések használatosak.

A rövid szöveges üzenetek nyelvhasználatra való negatív hatásai közé szokás sorolni az írásjelek hiányát. Hogy az sms írásjel-használati jellegzetességei milyen hatással vannak a tanulók helyesírására, nehéz lenne megmondani. Az ékezetek esetén elmondottakat az írásjelhasználatra is érvényesnek tartom. Elképzelhető azonban, hogy a rendszeres írásjelhiány helyesírási bizonytalanságot okoz a diákoknál. Az alábbi ábráról leolvasható, hogy a következetes írásjelhasználat a nyelvhasználó életkorával szoros összefüggésben áll. Minél idősebb a telefonhasználó, annál helyesebben és annál gyakrabban alkalmazza az írásjeleket az üzenet megszerkesztésekor.

Az alkalmazottak 61%-a, a hallgatók 56%-a, a diákok 38%-a alkalmazza szabályosan a központosítás jeleit. Az összes megkérdezett 4%-a soha nem használ írásjelet, 44%-uk használ, de nem mindenhol helyesen. Ilyenkor általában csak a mondat-

végi írásjeleket és többnyire a *hogy* előtti vesszőket teszik ki, a többi írásjelet változó sikerességgel alkalmaznak vagy hagyják el. A mobilhasználók több mint fele (52%) alkalmazza helyesen az írásjeleket. Sajnos e téren a németek megelőznek bennünket, ugyanis a német sms-ezők 64,4%-a helyesen, 25,6% többé-kevésbé helyesen használja, ám a megkérdezett németek nagyobb hányada (10,2%) mellőzi az írásjeleket.

A kezdőbetűk írását tekintve a korpuszban található üzeneteket négy csoportba sorolhatjuk:

1. Csupa nagybetűs írás

MEGVETTEM TEGNAP A:2PAC LEGÚJABB DUPLA ALBUMÁT, MEG A „SNNOP-DOGG GRATES HITS”-ET. ANYÁM MAJDNEM INFARGTUST LAPOTT, MIKOR +LÁTTA, HOGY A 2CD 12550-BE WOLT.

2. Csupa kisbetűs írás

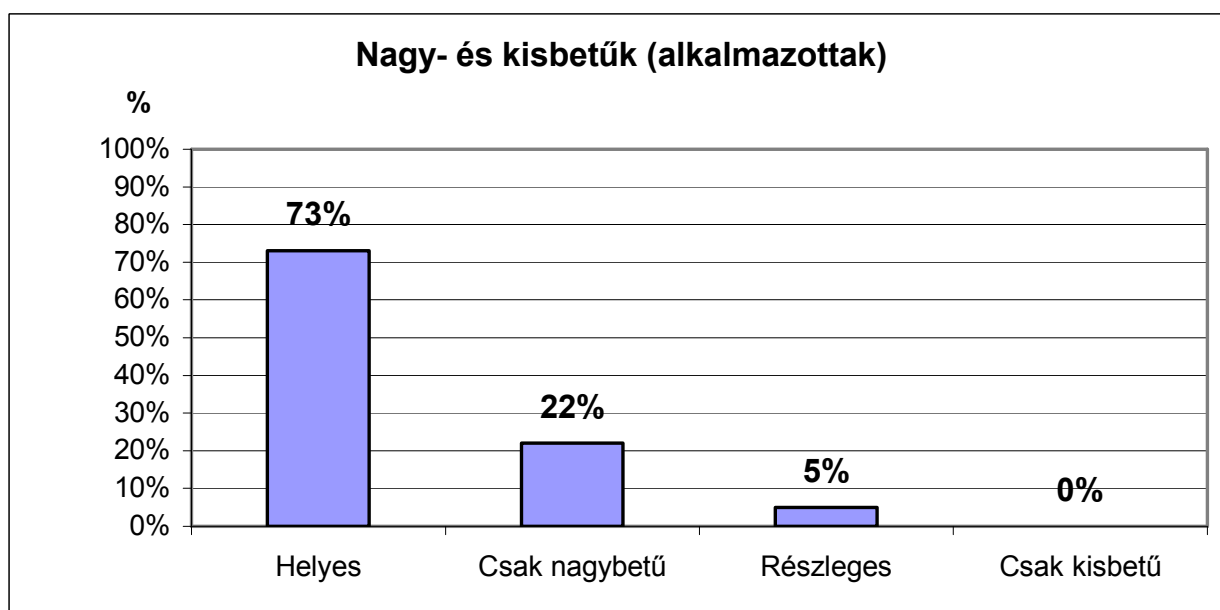
felhívni nem merlek most mert tul keso van hozza....azert irok csak smst... remelem nem szundizol mar...en mindenesetre varlak meg egy picit

3. Részleges nagy-, illetve kisbetűs írás

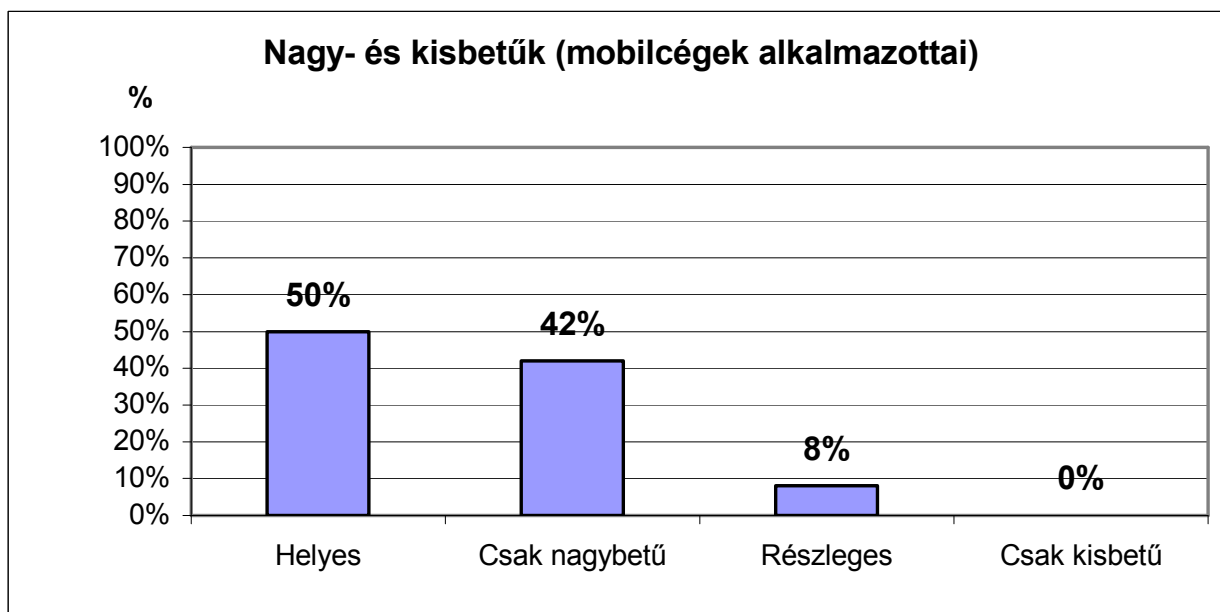
SZIA! LEHET, hogy beteg leszek,elég vacakul vagyok.Jol esne egy meleg tea szabad? Má

4. Kezdőbetűk helyes, normakövető írása

Szia Dani! Rossz hírekkel szolgálok neked, a hidrológiád elégtelen lett (1). Nyugi, az enyém se lett sokkal jobb(2). Sztavrosz

A kérdőívet kitöltőknek csak 66%-a írt sms-t (kérdőív III.), a kérdőíves felmérés során keletkezett korpusz összesen 210 üzenetből áll. Az alábbi ábrák mutatják a kezdőbetűk használatának szabályszerűségeit. A nyelvhasználók 77%-a igyekszik az érvényben lévő normák szerint írni a (kezdő)betűket, még akkor is, ha az több időt, energiát igényel. Kizárólag nagybetűvel ír a válaszadók 14%-a, a szöveg egy-egy részletét kiemelésként csupa nagybetűvel írja 9%. Meglepő, hogy a vizsgált anyagban egyetlen olyan üzenet sem fordul elő, mely csupa kisbetűkből áll. Összehasonlításként: a német vizsgálat szerint a kis- és nagybetűket helyesen alkalmazza 37,8%, csupa nagybetűvel ír 30%, csupa kisbetűvel 13%, részlegesen alkalmaz nagybetűket 19,2%. Az arányok mindkét nyelvterületen hasonlóak.

A helytakarékosság érdekében előfordult három üzenetben, hogy a szóközök helyett szókezdő nagybetűt alkalmazott az sms küldője. Az üzenet teljes egybeírása a szóhatárok jelölése nélkül is előfordul három esetben.

SziaViki!HogyVagyMostanában?Remélem,JólVagyMindenRendben!VelemNemIgazánAzAHelyzet,AzÉletemNagyonMélypontjánVagyokMost!JólenneMárTalálkozniÉsBeszélgetniEgy Nagyot!

HINIKMO!SAJNAMARTÉNYLEGTUTIH.KIKELLHAGYNOMASZÁSZT,MERTDOLGOZOMDEAZÉRTKÖSZIAZÖREGRÓKATIPPJÉT.FEB.3ÁNTÉPEKNO.BAÉSI0ÉNJÖVÖK!GRATULAASZIG.ODHOZ!JÓÉJT,PU SZI:KOCKI

Szintén csak néhány olyan sms fordul elő a kitöltött kérdőívekben, amely ékezetek nélküli. A következőben ráadásul a szóközök is hiányoznak, és speciális rövidítésekkel van teletűzdelve, ami nehezé teszi az olvasását.

!huu,milyenhosszu7voltez!mar+intszetbuliztamazagyam,ezuttalaklarival esavoltoszt.tersaimmalgyonkon!majdmeselek!ajjaj!p.:betegmarci

8. Összegzés

Az sms-kommunikáció tehát telefonon keresztül, de írásban megvalósuló digitális írott kommunikációs forma (Döring 2002). A műfaj ismertetőjegyei közé tartozik a korlátozott szövegterjedelem és a körülményes szövegalkotás. Aszinkron, közvetett, nem helyhez kötött hétköznapi (általában magáncélú) kommunikációról van szó. Az általános jellemzőkből, a technikai feltételekből tulajdonképpen logikusan következnek a rövid szöveges üzenetek általános (minden nyelvben megfigyelhető) sajátosságai.

Az elvárásoknak megfelelően a kérdőívekben közölt sms-ek szóhasználatát a szleng, rétegnyelvi kifejezések magas aránya; mondat szerkesztését az elliptikus, hiányos mondatok gyakori előfordulása jellemzi. Jelhasználatuk merész, ötletes rövidítésekben gazdag, a nem nyelvi kifejezőeszközöket emotikonok helyettesítik. Bár viszonylag gyakoriak, a helyesírási szabályok áthágását csak a mobilhasználók kis hányada tartja megengedhetőnek.

Összegezve elmondható, hogy az sms a fiatalok körében kedvelt érintkezési forma. A műfaj játékoságával, humoros nyelvi megoldásaival a fiatalok nyelvhasználatához áll közel. A vizsgálatban részt vevők véleményét összegezve úgy tűnik, az sms-nek ugyanannyi előnye, mint hátránya van. Ugyanaz a sajátossága egyesek szerint előny, mások szemszögéből hátrány.

A korpuszban előforduló nyelvi adatok ugyan az sms-ek általános jellemzőit demonstrálják, számos tipikus sms-jelenség azonban nem fordul elő bennük. Ez azt sugallja, hogy a vizsgálatot szélesebb körökre kell kiterjeszteni, hogy reprezentatívabb eredményt kaphassunk. A későbbi vizsgálatoknak ki kellene térniük az sms egyes típusainak használati körére, általános nyelvi jellemzésére, az új műfajok kommunikációs és viselkedési, illetani vonatkozásaira. A mélyreható vizsgálatot késlelteti a megfelelő korpusz kiépítésének nehézsége. Mivel magáncélokra használt kommunikációs formáról van szó, az adatközlők nem válogatás nélkül bocsátják rendelkezésre üzeneteiket. Az üzenetek tárolásának és lejegyzésének körülményessége csak tovább nehezíti a helyzetet.

9. Kitekintés

Figyelembe véve, hogy az új kommunikációs formák (sms, e-mail, chat stb.) leginkább a fiatalabb korosztály (az sms-ek esetében elsősorban a tizenévesek) körében a legkedveltebb és legelterjedtebb módjai az érintkezésnek, nagyobb hangsúlyt kellene fektetni az általános és középiskolában e műfajok tanítására. Az új érettségi követelmények megkívánják ugyan az elektronikus médiumokhoz kapcsolódó műfajok tanítását a magyar nyelvi órákon, ám a pedagógusok semmiféle támpontot nem kapnak az új műfajok oktatásához. (Általában a tárgyi ellátottság sem kedvez e műfajok tanórai feldolgozásának.)

Érdeemes lenne felhívni a diákok figyelmét az sms, az e-mail és a chat nyelvi és kommunikációs jellegzetességeire, értékelteni kellene velük az új jelenségeket.

A téma önmagában motiválttá teszi a diákokat, ám e műfajok megfigyelése, értékelése, a különböző altípusok alkotása fontos és hasznos eszköze lehet a tudatos nyelvhasználatra ösztönzésnek is.

SZAKIRODALOM

- Balázs Géza 2003. „Minden házfalat cseréljétek sms-falra” Sms-fal mint elektronikus graffiti. *Magyar Nyelvőr* 127: 144–59.
- Balázs Géza 2004. Választási sms-ek folklorisztikai-szövegtani vizsgálata. *Magyar Nyelvőr* 128: 36–53.
- Bartolits István 2002. Modem kisszótár LX. <http://www.modemido.hu/01okt/smstol.html>
- Bódi Zoltán 1999. Az elektronikus levelezés és az Internet használatáról. Elhangzott: IX. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus (www.nyelv.c3.hu/szamnye.html)
- Bódi Zoltán 2004. *A világháló nyelve. Internetezők és internetes nyelvhasználat a magyar társadalomban*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- Čmejrková, Světa 2003. Az elektronikus kommunikáció és a cseh nyelv. *Prágai Tükör* 2003/2. (<http://www.pragaitukor.com/archive/pt200302/t10.php>)
- Dessewffy Tibor–Galács Anna 2002. Mobilkommunikáció és társadalmi diffúzió. In: Nyíri Kristóf (szerk.): *Mobilközösség-mobilmegismerés*. MTA Filozófiai Kutatóintézete, Budapest. 233–48.
- Döring, Nicola 2002. „Kurzm. wird gesendet” – Abkürzungen und Akronyme in der SMS-Kommunikation. *Muttersprache. Vierteljahresschrift für Deutsche Sprache* 112(2): 97–114.
- Dürscheid, Christa 2002. SMS-Schreiben als Gegenstand der Sprachreflexion. *Networxs* Nr. 28. (<http://www.mediensprache.net/networx>) ISSN: 1619–1021.
- Érsok Nikoletta Ágnes 2002. Nyelvhasználat a világhálón. In: Keszler Borbála–Kiss Róbert Richárd (szerk.): *Harmincéves a Mai Magyar Nyelvi Tanszék* (A 2000. október 16-án rendezett tudományos ülészek előadásai). ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszék. Budapest, 125–7.
- Érsok Nikoletta Ágnes 2003. Írva csevegés – virtuális írásbeliség. *Magyar Nyelvőr* 127. 99–104.
- Fischhoff, Tommy 2003. Az SMS-üzenetek 10 éve. *Telecom Magazin* VI: 1–2, 54–5.
- Haack–Link–Mansmann–Spoerer 2001. Kurznachrichten (SMS) einfacher senden. *Computer Bild* 4: 232–4.
- Kis Ádám 2002. Az írott párbeszéd – Beszámoló a Magyar Tudományos Akadémia részére In: *Nyelv-web* (<http://www.szak.hu/nyelvweb/cikkek/sz15.htm>).
- Koltay Tibor 1997. Az e-mail üzenetek pragmatikai jellemzőiről. In: Petőfi S. János–Békés Imre–Vass László (szerk.): *Szemiotikai szövegtan* 10. JGYTF Kiadó, Szeged, 91–7.
- Kovács Kristóf–Krajcsi Attila–Pléh Csaba 2002. Mobilhasználat, időgazdálkodás és extraverzió. In: Nyíri Kristóf (szerk.): *Mobilközösség-mobilmegismerés*. MTA Filozófiai Kutatóintézete, Budapest, 179–200.
- Krajcsi Attila–Kovács Kristóf–Pléh Csaba (2001). Internethasználók kommunikációs szokásai. In: Nyíri Kristóf (szerk.): *A 21. századi kommunikáció új útjai*. MTA Filozófiai Kutatóintézete, Budapest, 93–110.
- Németh–Zainkó–Bognár–Szendrényi–Olaszi–Ferenczi 1998. Elektronikus-levél felolvasó. In: Gósy Mária (szerk.): *Beszédkutatás '98. Beszéd, spontán beszéd, beszédkommunikáció*. MTA Nyelvtudományi Intézete. Budapest, 189–213.
- Polonyi Csaba 2003. A szó elszáll, az írás megmarad. *Telecom Magazin* VI: 1–2, 56–7.
- Sándor Klára 2002. „Ok, én is sz.” *Találkozások* 2: 22–3.
- Schlobinski–Fortmann–Groß–Hogg–Horstmann–Theel 2001. Simsen. Eine Pilotstudie zu sprachlichen und kommunikativen Aspekten in der SMS-Kommunikation. *Networxs* Nr. 22. (<http://www.mediensprache.net/networx>) ISSN: 1619–1021.

SMS-kérdőív

Válaszoljon az alábbi kérdésekre! Írja a vonalra a válaszokat, ill. jelölje X-szel az Önre leginkább jellemző válaszokat!

I.

Hány éves? _____ **Neme:** férfi nő

Mi a foglalkozása? tanuló hallgató pedagógus egyéb: _____

Mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

általános iskola középiskola egyetem

Hol él? főváros megyeszékhely egyéb város község, falu külföld

Melyik megyében él? _____

Mióta van mobiltelefonja? _____

II.

1. Milyen gyakran ír sms-t? naponta hetente

Ha naponta, mennyit? _____

2. Milyen gyakran kap sms-t? naponta hetente

Ha naponta, mennyit? _____

3. Szívesen ír sms-t?

igen **Miért?**

.....

nem **Miért?**

.....

4. Milyen okból szokott sms-t írni?

találkozóik egyeztetése unatkozás pletyka rövid információ (pl. telefonszám) kapcsolattartás flört egyéb: _____

5. Kinek és milyen gyakran szokott sms-t írni?

családtagok nagyon gyakran gyakran néha soha

partner/házastárs nagyon gyakran gyakran néha soha

barátok/haverok nagyon gyakran gyakran néha soha

munkatársak nagyon gyakran gyakran néha soha
egyéb nagyon gyakran gyakran néha soha

6. Kitől és milyen gyakran szokott sms-t kapni?

családtagok nagyon gyakran gyakran néha soha
partner/házastárs nagyon gyakran gyakran néha soha
barátok/haverok nagyon gyakran gyakran néha soha
munkatársak nagyon gyakran gyakran néha soha
egyéb nagyon gyakran gyakran néha soha

7. Hány személlyel sms-ezik rendszeresen? _____

8. Milyen életkorúak azok, akikkel sms-ezni szokott?

idősebb fiatalabb hasonló életkorú változó

9. Milyen foglalkozásúak/érdeklődésűek azok, akikkel sms-ezni szokott?

hozzám hasonló foglalkozású eltérő foglalkozású változó

10. Biztos-e abban, hogy sms-ei mindig a megfelelő címzethez jutnak el?

igen nem

11. Nagyon fontos híreket is közöl sms-ben?

igen nem, olyankor inkább telefonálok

12. Elvárja, hogy minden sms-ére kapjon választ? igen nem

13. Milyen gyakran kap választ az sms-eire?

mindig legtöbbször gyakran néha soha

14. Általában Ön ír elsőként sms-t vagy inkább csak a kapott üzenetekre válaszol?

inkább én írok inkább csak válaszolok egyforma

15. Milyen típusú üzeneteket ír leggyakrabban az alábbiak közül?

egy sms egy személynek
 ugyanaz az sms több személynek
 hosszabb sms-beszélgetések (ugyanazzal a személlyel több sms-t vált)

16. Ha ugyanazzal a személlyel több sms-t vált, akkor általában kivel: _____

és milyen témában? _____

17. Ki az, aki az sms-beszélgetést lezárja, a befejezését kezdeményezi vagy nem ír vissza?

én a beszélgetőpartnerem

18. Mióta sms-ezik, ritkábban/gyakrabban használja-e az alábbiakat?

telefon gyakrabban ritkábban nincs változás
levél gyakrabban ritkábban nincs változás
e-mail gyakrabban ritkábban nincs változás

19. Hogyan éri el azokat a barátait/ ismerőseit, akiknek nincsen mobiltelefonja?

vezetékies telefon levél e-mail egyéb: _____

20. Szokott-e sms-t küldeni internetes oldalakról? igen nem**III.**

Írja le azt az öt sms-t, amit a legutóbbi időben kapott illetve írt! Nagyon fontos, hogy a szöveget szó szerint, változtatások nélkül írja le, tehát az esetleges helyesírási, nyelvtani, hibák, kis- és nagybetűk, képek ugyanúgy szerepeljenek a kérdőívben, ahogyan Ön azokat a telefonján látja.

1)

.....

.....

.....

.....

2)

.....

.....

.....

.....

3)

.....

.....

.....

4)

.....

.....

.....

5)

.....

.....

.....

1. Változik-e üzeneteinek nyelvi formája aszerint, hogy kinek ír?

igen nem

Ha igen, mi változik?

megszólítás elköszönés tegezés/magázás szóhasználat

jelhasználat rövidítés egyéb: _____

2. Van-e olyan írásmód, nyelvi forma, amit csak sms-ben használ? van nincs**Ha van, mi az?**

smileyk rövidítések ékezetes betűk mellőzése szleng
 szándékos helyesírási hibák egyéb: _____

3. Fontos-e a helyesírás és a stílus az sms-ben? igen nem**Ha igen, mikor?**

ha ismeretlennek szól ha idősebbnek szól ha ellentétes neműnek szól
 mindig egyéb: _____

4. Használ-e smiley-kat / mosolyjeleket az sms-ekben? igen nem**Ha igen, milyeneket és milyen jelentéssel? Pl.**

:) _____ :(_____ :0 _____

egyéb: _____

5. Véleménye szerint, befolyásolja-e a köznapi nyelvhasználatot az sms-ek írása?

igen nem csak azoknál, akik gyakran írnak sms-t nem tudom
 egyéb: _____

6. Előfordult-e már önnel, hogy egy üzenetet nem vagy csak nehezen értett meg? igen nem**Ha igen, mi volt az oka?**

.....

.....

.....

7. Előfordulnak-e küldött/kapott sms-eiben nyelvjárási jelenségek? igen nem**Ha igen, írjon példát!**

.....

.....

8. Milyen egyéb szavakat ismer a mobiltelefon megnevezésére?

.....

.....

.....

9. Melyeket használja ezek közül?

.....

.....

10. Milyen egyéb szavakat ismer az sms megnevezésére?

.....

.....

.....

11. Melyeket használja ezek közül?

.....
.....

12. Véleménye szerint mik az előnyei az sms-nek?

.....
.....

13. Véleménye szerint mik a hátrányai az sms-nek?

.....
.....

Érsok Nikoletta Ágnes

SUMMARY

Érsok, Nikoletta Ágnes

An SMS survey

This paper reports on the results of a large-scale questionnaire survey, conducted in 2003, of message sending habits of Hungarian SMS writers and the linguistic peculiarities of SMSes themselves. The paper reveals that short text-containing messages constitute a favourite genre of communication mainly for young people, and especially for teenagers. The author discusses general (language-independent) characteristics of SMSes that are due to the technology of sending messages and to the function of SMSes. Thus, the writers strive for brevity and compactness, often use emoticons, and not infrequently ignore the rules of orthography. This genre of written communication exhibits creative linguistic solutions and patterns normally characteristic of spoken utterances. The function of abbreviations, the two main types of their origin, and the subjects' use of punctuation marks and other symbols is discussed in detail.